

Skloňování obecných jmen přejatých

Prezentace učiva pro 8. ročník

Pro bystré hlavičky:

Víte, jak se skloňují slova cizího původu?

• Například:

génius, glóbus, drama, muzeum, tragédie,
album, datum, turnus, cyklus, demokracie

Skloňování obecných jmen přejatých

Přejatá podstatná jména můžeme rozdělit na:

1. Jména, která lze bez problémů skloňovat PODLE ČESKÝCH VZORŮ
2. Jména, u nichž se při skloňování podle domácích vzorů ODSOUVÁ PŘÍPONA
3. Podstatná jména přejatá NESKLONNÁ

Jako slova domáci:

1.

skloňujeme **většinu** obecných podstatných jmen cizího původu - podle svého rodu a zakončení v 1. pádu č. j.

MUŽSKÝ ROD: PÁN: autor, chirurg, HRAD: materiál, exponát

ŽENSKÝ ROD: ŽENA: fyzika, kultura, RŮŽE: diskuse, demokracie

STŘEDNÍ ROD: MĚSTO: auto, tempo, kino, video

U některých jmen mužského rodu zakončených
na - **US**, -**ius** se přípona odsouvá!

2.

dinosaurus - bez dinosaura

génus - bez génia

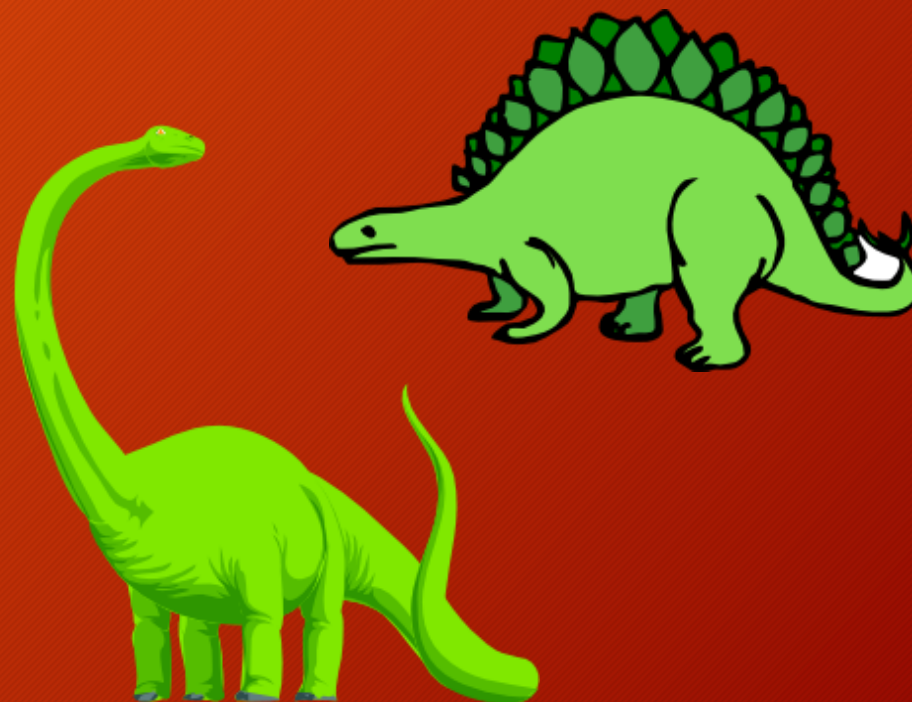
humanismus - bez humanismu

romantismus - bez romantismu

kosmos - bez kosmu

mýtus - bez mýtu

cyklus - bez cyklu

Ale POZOR! Koncovka - us zůstává u slov, která zdomácněla!

kaktus - bez kaktusu

humus - bez humusu

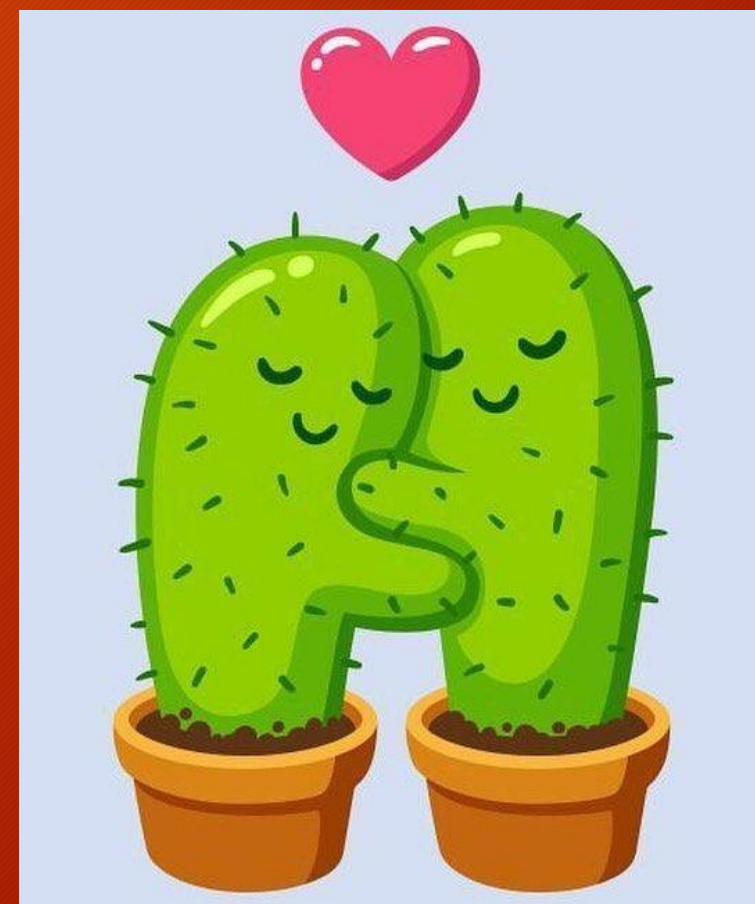
cirkus - bez cirkusu

citrus - bez citrusu

Také koncovka - os zůstává:

epos - bez eposu

chaos - bez chaosu

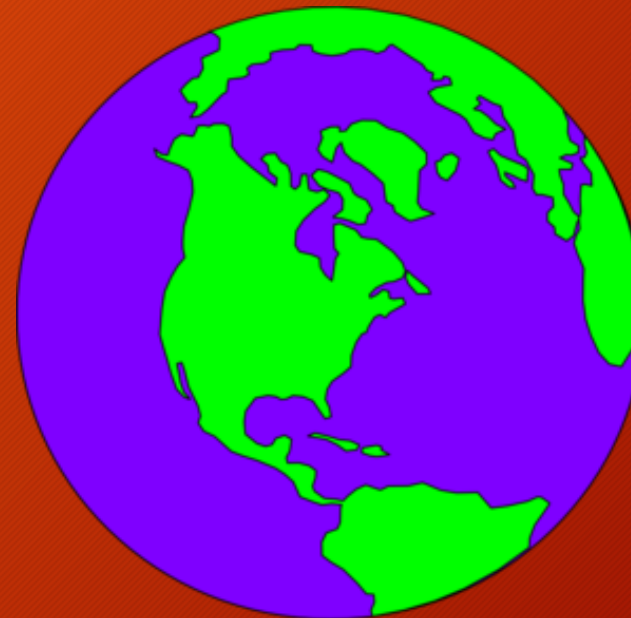

A mnohdy jsou možné oba dva způsoby:

virus - bez viru i bez virusu

glóbus - bez glóbu i bez glóbusu

sinus - bez sinu i bez sinusu

Obecná jména latinského a řeckého původu

Jména rodu středního zakončená **na -eum, ium, -uum** také **odsouvají koncovku -um !**

V 1., 4. a 5. pádě č. mn. mají tvary podle vzoru město.

Ostatní tvary množného čísla (2., 3., 6. a 7. pád) mají tvary podle vzoru moře.

např: muzeum 1. pád mn. č. = ta muzea = ta města

2. pád mn. č. = bez muzeí = bez moří

3. pád mn. č. = k muzeím = k mořím

Patří sem slova jako: muzeum, gymnázium, studium, vakuum, symposium ad.

Jednotné číslo

- 1. p. muzeum, studium
- 2. p. muzea, studia
- 3. p. muzeu, studiu
- 4. p. muzeum, studium
- 5. p. muzeum! studium!
- 6. p. (o) muzeu, studiu
- 7. p. muzeem, studiem

Množné číslo

- muzea, studia
- muzeí, studií
- muzeím, studiím
- muzea, studia
- muzea! studia!
- (o) muzeích, studiích
- muzei, studii

Ostatní jména středního rodu zakončená na -um tuto koncovku odsouvají a skloňují se pouze podle vzoru město.

Jednotné číslo

album - bez alba

datum - bez data

centrum - bez centra

faktum - bez fakta

Množné číslo

alba - bez alb

data - bez dat

centra - bez center

fakta - bez fakt

Jména rodu středního zakončená na -ma

Naopak **kmen rozšiřují o -at-** a skloňují se podle vzoru **město** s výjimkou 2. pádu č. j. - podle vzoru **hrad**)

Jednotné číslo

Množné číslo

Téma	- bez tématu
Drama	- bez dramatu
Astma	- bez astmatu
Schéma	- bez schématu

témata
dramata
astmata
schémata

Zvláštní skloňování má několik podstatných jmen rodu ženského

Typu: **idea** - orchidea, odyssea (= dlouhá pout' s mnohými trampotami)

Zčásti se skloňují podle vzoru žena a zčásti podle vzoru růže.

	Jednotné číslo		Množné číslo	
	(žena)	(růže)	(žena)	(růže)
1. p.	idea		idey	i ideje
2. p.	idey	i ideje		idejí
3. p.		ideji	ideám	i idejím
4. p.	ideu		idey	i ideje
5. p.	ideo!		idey!	i ideje!
6. p.		o ideji	o ideách	i idejích
7. p.	ideou	i idejí	s ideami	s idejemi

Nesklonná obecná jména přejatá

Některá přejatá podstatná jména se vůbec neskloňují!
Jsou to jména s neobvyklým zakončením.

Bývají zakončena převážně samohláskou a jsou to především jména středního rodu:

-á - angažmá, apartmá
-e - finále, penále, parte
-é - kupé, klišé, defilé, želé
-i - alibi, taxi, kiwi
-í - sárí
-y - derby, ragby, buly

-u - tabu
-ú - ragú, iglú
-ó - šodó

Cvičení = testík na závěr:

Připrav si tužku a papírek a nadepiš si pod sebe čísla od jedničky do osmičky a ke každému číslu dopiš jedno slovo přejaté.

Podstatná jména v závorkách dej do náležitého tvaru:

1. K narozeninám dostala překrásnou (orchidea).....
2. Prohlíželi si podmořské živočichy ve speciálních (akvárium).....
3. Sbírku známek má uloženu v šesti (album).....
4. Vyjmenuj mi největší (génus)minulého století.
5. Četli úryvky z Shakespearových (drama).....
6. Ve školní jídelně podávají rybí (filé).....s bramborovou kaší.
7. Dědeček trpí záchvaty (astma).....
8. K událostem v testu doplňte správná (datum).....

Tak, jak sis s tím poradil/a? Řešení:

1. orchideu
2. akváriích
3. albech
4. génie
5. dramat
6. filé
7. astmatu
8. data

Určitě jsi to zvládl/a na jedničku!

Učivo z ČJ pro 8. BC na týden 20. - 26. 4.

Naši milí osmáci,

pokud jste si prezentaci pozorně a beze spěchu prošli, nebude pro vás problém vypracovat několik cvičení na přejatá slova obecná.

Vypracujte písemně do sešitů (či na papír) a ofocená nám pošlete zpět nejpozději do 26. 4. do odpoledních hodin:

**cv. 1/88, 6/89 (můžete napsat pouze slova v závorkách ve správném tvaru),
cv. 7/90 (tabulka) a cv. 12/90**

- Vaše češtinářky: Mgr. Petra Kratochvílová a Mgr. Martina Skramušská
- **PS: V případě nejasností se na nás můžete obrátit prostřednictvím emailů:**
 - petra.kratochvilova@mostzs15.cz a matina.skramusska@mostzs15.cz